

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 160 Claremont St., Toronto 3, Ontario
Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa
and for Payment of Postage in Cash

Kaina 10 ct.

Nr. 36

Pentadienis, Rugsėjo (September) 21, 1962, Toronto, Ontario

M E T A I XXXI

Taiką Gali Išsaugoti Tikrai Žmonės, O Ne Grumojimas Nuklinėmis Bombomis

TORONTO. — Praėjusį sekmdienį čia įvyko masinis taikos mitingas, kuriame kalbėjo eilės šalių moterų atstovės, aktyviai dalyvaujančios kovoje prieš nuklinius ginklus, už taikos išlaikymą.

Mrs. Collins, žmona žymaus Anglijos kovotojo prieš nuklinius ginklus, pareiškė, kad taiką pasaulyje gali išsaugoti tikrai žmonės, o ne grumojimas nukliniais ginklais.

Olga Čečetkina, Pravdos redakcijos narė ir Tarybų Sąjungos Taikos Komiteto sekretorė, pareiškė, kad Tarybų Sąjunga absoliučiai atmeta karą, kaip priemonę išsprendimui politinių skirtumų. Ji taipgi sakė, kad karas nereikalingas komunizmo plitimui. "Priklausau nuo žmonių, ko jie nori", sakė ji.

Kita žymi anglų veikėja, rašytoja J. B. Priestley žmona, archeologė J. Hawkes, sakė, kad jeigu žmonijai pavyktų išsaugoti taiką bent pusę kartos, tai karai gali pasidaryti praeities dalyku. Bėda esanti tame, kad žmonės esą paskendę naikinančiame fatalizme.

Mitinge dalyvaujantiems buvo perstatyta visa eilė kitų moterų, jų tarpe profesorė Katrina Sgurskaja iš Ukrainos, Ukrainos teisingumo ministras, Nigerijos, Indijos ir kitų šalių veikėjos.

Pirmininkavo rabinas Dr. Feinberg. Nuo savęs jis pastebėjo, kad karo pavojų, nuklinio karo pavojų, artina grumojimai Kubos nepriklausomybei. Jis ragino remti prezidento Kennedžio nesikišimo politiką.

Dr. Feinberg taipgi smerkė nuklinius bandymus.

Šį mitingą sušaukė net 10 organizacijų, veikiančių prieš nuklinius ginklus, už taiką, už nusiginklavimą.

"Mes turime padaryti atominių amžių laimės amžiumi, o ne baisenybių", pabrėžė jis, baigdamas mitingą.

Mitinge dalyvavo virš 2,000 žmonių.

GRAND FORKS, B. C. — Dukaborų laisvės sūnūs grumojama sumaršuoti į kalėjimą, jeigu nebus paleisti jų sektos nariai, įkalinti už teroristinius aktus.

Girdi, visas 1,000 jų sueisį į kalėjimą, kur randasi 67 jų žmonės.

JAV GRĮJTANČIOS PRIE MAKARTIZMO

LONDON. — Filosofas Bertrand Russell sako, kad Jungtinės Valstijos grįžta prie makartizmo, kuris siekia pastatyti koncentracijos stovyklas žmonių protui.

Šaltojo karo diktuofojai, sako jis, užtraukė ant Jungtinių Valstijų žmonių žiauria netoleranciją kitokių idėjų.

Sviesto Problema Turtinėj Kanadoj

OTTAWA. — Kanados spaudoje dažnai rašoma apie fermerių bėdas socialistinėse šalyse, bet pasirodo, kad ir čia fermeriai turi bėdų.

Kad fermeriai nesubankrutuotų, vyriausybė nutarė ateiti jiems į pagalbą. O ši pagalba kainuos taksų mokėtojams net \$42,000,000.

Vyriausybė superka sviestą iš fermerių, mokėdama po 64 centus už svarą, o paskui parduoda žmonėms po 52 centus. Girdi, valdžia duoda žmonėms prezentus — 12 centų ant svaro. Ji visai nemini, kad \$42,000,000 turės sumokėti tie patys, kurie gauna tą "prezentą".

Sviesto kaina nupuolė dėl didelio pertekliaus.

Politinis Krizis Brazilijoj Tešiasi

RIO DE JANEIRO. — Politinis krizis Brazilijoje tešiasi toliau. Ypač kertasi prezidentas Joao Goulart ir parlamentas. Prezidentas nori daugiau galios, o parlamentas nesutinka duoti.

Prezidentas laimėjo vieną svarbų mūšį. Buvo sutikta, kad būtų prarastas plebiscitas visoje šalyje ir tokiu būdu leista žmonėms pareikšti, ką jie mano apie Brazilijos tvarką.

Dabar prezidentas dalijasi galia su premjeru. Jis neturi laisvų rankų, kaip kad Jungtinėse Valstijose prezidentas turi.

Goularto padėtis kiek pagerėjo, kuomet jis paskyrė premjeru kairųjį socialistą Hermes Lima. Bet klausimas, ar jam pavyks sudaryti kabinetą.

PASIKORĖ PREZIDENTO DE GAULLE PRIEŠAS

PARYŽIUS. — Čia kalėjime pasikorė buvęs majoras Henri Niaux, 48 metų amžiaus, kurio vadovybėje buvo padarytas užpuolimas ant prezidento De Gaulle.

Kalėjime išbuvo tik kelias valandas po suėmimo.

Nebuvo nustatyta, ar jis pats dalyvavo užpuolime, ar ne. Bet jis buvo lyderis minėtos grupės.

ATNAUJINS DUJŲ KOMPANIJOS BYLĄ

TORONTO. — Ontarijos prokuroras atnaujina natūralių dujų kompanijos tyrinėjimą. Įtariama, kad buvo nemažų neregiarumų jos biznyje.

Ontarijos NDP lyderis MacDonaldas sako, kad prokuroras pasivėlavo 4 metus. Tie įrodymai būtų prieinami 4 metai atgal, tik prokuroras nenorėjęs vesti tyrinėjimą toliau.

Užvažiavo Isterikams

Jungtinių Valstijų senato didžiumos lyderis Hubert Humphrey išjuokė tuos, kurie šaukia, kad Kuba sudaro militarinį pavojų Jungtinėms Valstijoms.

Jis sakė, kad Jungtinės Valstijos turi pakankamai jėgų apie Kubą, kurios gali bile momentą sunaikinti visus punktus Kuboje per kelias valandas. Ir amerikiečiai gerai žina visas Kubos pozicijas.

"Republikonų džingostai, kurie šaukia už invaziją Kubos, gerai žino tą", sakė jis. "Jie yra perdėm nesąžiningi ir ciniški su savo šauksmu prie ginklo."

"Niekas nemušą naminių mušių su dinamitu", pridėjo jis. "Ir negalima nurašyti mūsų draugus Lotynų Amerikoje su nekantriu rodytu savo nekantrybės".

Bet ir jis siūlė kovoti prieš Kubą prekybos embargu.

NEW DELHI. — Cenzo biuro duomenimis Indijoje yra 458,000,000 gyventojų ir kasmet padaugėja 2.4 procento.

Sąjungininkai Nesiskubina Nutraukti Prekybą su Kuba

WASHINGTON. — Jungtinių Valstijų atsikreipimas į savo sąjungininkus, kad jie neprekiuotų su Kuba, o ypatin-gai neleistų savo krašto laivams gabenti socialistinių šalių prekes į Kubą, rado labai mažą pritarimą.

Viena kita valstybė pradėjusios tyrinėjimą, bet tik tam, kad suradus, ar jų laivai negabena ginklų į Kubą.

Pagal turimas žinias, 1959

Prisipažino Vienas Nužudęs 6,000 Žydų

FRANKFURT. — Čia vyriausias kaltintojas pranešė, kad suimti keturi kariniai nusikaltėliai, iš kurių vienas prisipažinęs, kad jis pats asmeniškai nužudęs 6,000 rusų žydų.

Du iš suimtųjų tarnavo Frankfurto ir Hamburgo policijoj laike suėmimo. Vienas buvo Frankfurto administracijos tarnautojas.

Kaltintojas sako, kad suimtieji dalyvavo nužudyme 20,000 žydų Baltarusijoje ir Ukrainoj.

Petsch, kuris tarnavo nacių saugumo policijoj Pinske, sakė, kad Pinske buvo nuo 15,000 iki 20,000 žydų, kurie buvo visi nužudyti. Žudynės trukusios kelias dienas. Jis pats nu-dėjęs nuo 6,000 iki 7,000 žydų, suaugusių, vaikų ir senelių.

Visi keturi tarnavo nacių policijos batalionuose, kuriems buvo pavesta naikinti žydus ir tarybinius belaisvius vokiečių okupuotose srityse.

TORONTO. — Seafarers International Union prezidentas Hal Banks, kaip liudininkai iškėlė per apklausinėjimą, pats įnešęs ir palaikęs sumanymą pakelti jam algą nuo \$12,000 iki \$20,000 į metus.

Jis ir du kiti viršininkai dalyvavę tame susirinkime ir nutaręs pakelti jam algą iki minėtos sumos.

Tyrinėjimas padėties didžiųjų ežerų jūrininkų tarpe eina toliau.

MASKVA. — Politinių šaltinių pranešimu; Tarybų Sąjunga nekels Berlyno klausimo, kol neįvyks Jungtinių Valstijų kongreso rinkimai.

metais NATO šalys pardavusios Kubai prekių už \$138,000,000, o Kuboj pirkusios už \$79,000,000. 1961 metais prekyba su Kuba sumažėjus, bet buvę pirkta Kuboje už \$32,000,000, o parduota už \$86,000,000.

Japonijos prekyba su Kuba siekianti \$16,000,000 į metus. Japonija gabena smulkia mašineriją, o perka Kuboje cukrų ir kitas prekes.

Kanada 1961 metais eksportavo į Kubą už \$31,000,000. Olandijos prekyba su Kuba padidėjo nuo \$8,275,000 iki \$10,920,000.

Jungtinės Valstijos, paskelbdamos embargą Kubai, laimėjo tik tiek, kad Kubai pasidarė sunkiau ekonominiai. Bet Kuba gauna prekių kitur. O amerikiečiai, kurie daug prekių parduoda Kubai, turi rasti joms rinką kitur.

Jungtinės Valstijos labai nepatenkintos, kad jų sąjungininkai nenori klausyti ir tęsia prekybą. Bet, kaip yra sakoma, biznis yra biznis. Ką jos laimės klausydamos JAV reakcionierių? Tikrai pasunkintų savo padėtį.

Kuba yra maža šalis. Ji niekam negrums. Ji nori turėti teisę tvarkytis taip, kaip žmonės geriau. Patinka tai kam ar ne, bet ji nori tvarkytis tokiomis pagrindais, kurie užtikrina jai nepriklausomybę, socialinę teisingumą jos žmonėms.

Britų Spauda Smarkiai Atakuoja Diefenbakerį

LONDON. — Tvirtas Kanados premjero J. Diefenbakerio nusistatymas prieš Britanijos norą stoti į Europos bendrą rinką iššaukė aštrią kritiką britų spaudoje. Ji nepatenkinta juomi.

Diefenbakerį tvirtai užstojo Kanados užsienio reikalų ministras Howard Green. Jis sako, kad britų spauda neteisingai smerkia Diefenbakerį.

Atrodo, kad ši Dominijų premjerų konferencija dar nebus išsprendus Britanijos įstojimo į Europos bendrą rinką klausimo. Premjerai didžiumoje reiškė mintį, kad Macmillanas neišsiderėjo pakankamai nuolaidų iš šėsių, jau priklausančių tai rinkai.

Iš Kanados Gyvenimo

"Kaip ilgai bus leidžiama Kanados vyriausybei sudaryti ir prarasti įstatymus su komunistinėmis tendencijomis?" klausia J. W. Ramsay, Ekonominių Mokslų Mokyklos studijų direktorius.

"Yra 57 socializmo laipsniai", sako jis. "O 58-tas yra komunizmas. Mano vėliausi skaičiavimai rodo, kad mes jau praėjome 26".

Jam taksų nuo pajamų įstatymas, viršpelnų taksų įstatymas, šeimų paramos įstatymas, senatvės pensijos įstatymas, apdraudęs nuo nedarbo įstatymas ir kiti panašūs įstatymai, kurie rūpinasi Kanados žmonių gerove, yra įstatymai su komunistinėmis tendencijomis.

Jūs galite suprasti, kas per mokykla yra ta Ekonominių Mokslų Mokykla.

Kas dar pažymėtina, kad ši mokykla giriasi jaunų krikščionių, knygynų ir lokaliųjų bendruomeninių organizacijų kooperacija.

Didysis biznis, kuris priešingai bent kokiai valdžios paramai žmonėms, gali džiaugtis tokiais "ekonomijos" studijomis.

Nikelio kasėjų unija Sudburje turėjo turėti viršinių rinkimus, bet Gillio ir jo sebrų pastangomis rinkimai buvo atidėti į spalio 8 dieną ar vėliau.

Jie prikalbėjo teisėją Fraserrį, kad rinkimus sulaukytų. Girdi, laikinasis komitetas savo atsisaukimuose užtaškė Gillio gėnę, o ta gėnę nebegalinti suspėti atsikirsti, jeigu rinkimai bus rugsėjo 12.

Nikelio kasėjų unijos patriotai pergyveno daug visokių užpuolimų, bet užpuolikams nesisėka. Reikia manyti, kad per rinkimus jie duos tinkamą unijų ardytojams atsakymą.

Dukabornų laisvės sūnų, keliaujančių į Fraser slėnį, kurie tikisi apsigyventi kalėjimo rajone, nuolatos blogėja.

Jų maisto ištekliai baigiasi, o jie pinigų neturi. Pradedama kalbėti apie bado streiką, jeigu valdžia neišmokės pašalpos.

Kelyje randasi apie 600 laisvės sūnų sektos žmonių.

Jie buvo pasiuntę "žvalgus" į Agassiz patirtį, ar jie galės tenai apsigyventi, bet vietiniai autoritetai atsisakė duoti jiems žemę.

Jau kuris laikas eina tardymas unijistų ryšium su vidutine kova tarp Seafarers International Union ir Canadian Maritime Union, kuri susidarė iš atskilusių narių nuo SIU.

CMU sekretorius - izdininkas James Todd pasakojo, kad kaip tik Harold Banks paėmė SIU į savo rankas, tai unijos konstitucija paliko tikrai mitas. Banks tapęs tikru diktatorium.

Banks sudarydavęs sutartis su samdytojais visai be susiži- nojimo su unijos nariais.

Klausinėjimas eina toliau.

Daugelyje distriktų Ontari- joje fermeriai nusiskundžia medžiotojais. Jie biją ir nosį iš- kišti iš namų, medžiojimo lai- kotarpiu.

Medžiotojai nepaisą saugu- mo, eina į privatiškus laukus.

Vienas farmerys prie Belle- ville kantrybės netekęs peršovęs koją vienam medžiotojui, kuomet tas ignoravęs paženkl- linimą, kad nevalia medžioto- jams landyti po privatišką lau- ką.

Kanadietis

Kanada Pasispolino Dar \$250,000,000

Federalis finansų ministras George Nowland pranešė, kad jis pardavė Jungtinėse Valsti- jose Kanados bonų sumoje \$250,000,000. Žinoma, nereikia manyti, kad buvo gauta tiek amerikoniškų dolerių. Už \$250,000,000 Kanados bonų, penkios JAV apdraudus kom- panijos davė Kanados vyriausy- bei vos \$169,000,000. Mat, Kanados doleris daug žemesnis.

Paskola užtraukta ant 25 metų. Kanada turės mokėti toms apdraudus kompanijoms 5 procentus palūkanų. Į metus išeis \$12,500,000. Per 25 metus bus išmokėta palūkanomis \$3,125,500,000.

1949 ir 1950 metais Kanada pardavė Jungtinėse Valstijose bonų už \$106,000,000. Už tą skolą kasmet išmokama po \$5,300,000 palūkanomis.

Kanados vyriausybė pardavė bonus Jungtinėse Valstijose norėdama sutvirtinti Kanados užsienio valiutą. Pabaigoj lie- pos rezerve buvo likę vos \$2,330,000,000. Dabar turi jau \$2,580,000,000.

Kanada, kaip pamenate, bir- želio mėnesį skolinosi iš Inter- national Monetary Fondo \$650,000,000. Ši skola pasilik- sianti ir toliau, vyriausybė ne- ketinanti atmokėti nors dalį tais doleriais, kuriuos dabar gavo už bonus.

Jeigu už šią paskolą yra mo- kama 5 procentai palūkanų, tai į metus išmokama po \$32,000,000 palūkanų.

Bet vyriausybė likvidavusi \$250,000,000 kredito, kurio bu- vo paėmusi \$400,000,000 iš Ex- port - Import Banko Washing- tone birželio mėnesį.

Birželio mėnesį, jei pamenate, Diefenbakerio vyriausybė ėmėsi griežtų žygių Kanados dolerio gelbėjimui nuo tolimes- nio smukimo.

Taip tai mūsų vyriausybė iš- laiko "gerlaikį". Tad nedyvai, kad vienas ekonomistas ėmė ir ištarė, kad Kanada yra prie bankruto slenksčio.

Kanada Esanti Arti Bankruto

LONDON, Ont. — Kanados Pramoninių Asociacijos pre- zidentas Carol Pollock (iš Ki- tchener) pareiškė, kad nežiū- rint visų Kanados natūralių resursų, kokius Kanada turi, Kanada randasi arti bankruto.

Girdi, Kanados žmonės buvę per daug užsiėmę pinigų dary- mu ir nematę, kad eina klaidin- gu keliu.

Esąs pavojus, kad Kanada pasidarys Šiaurės Amerikos Si- biru.

Valdžios uždėti virštaksiai gal išgelbėsia nuo visiško ban- kruto, bet tikrai nuo visiško. Kanada per daug importuojanti, bet negana eksportuojanti.

Kanados paskolos Jungtinė- se Valstijose, Britanijoje ir iš tarptautinių fondų neišgelbė- siančios nuo ekonominio krizio.

Kanada turinti geriau susi- tvarkyti namie, bet jis nepasa- kė, kaip tas gali būti padaryta.

Protestonai Bauginasi Katalikų Daugėjimu

Londono, Ontarijoje, United Church konferencijoje, šios baž- nyčios lyderiai išreiškė baime dėl katalikų daugėjimo Kana- doje. Mat emigrantai daugiau- sia yra katalikai ir tokiu būdu katalikų skaičius nuolatos di- dėja, kai tuo tarpu protestonų skaičius didėja daug lėčiau.

Kaip pasitraukias moderato- rius McLeod, taip ir naujasis moderatorius Mutchmor sakė, kad katalikai emigrantai suda- ro pavojų laisvei Kanadoje. Jie davė suprasti, kad jie darys spaudimą į vyriausybę, kad ap- rubežiuotų katalikų emigravi- mą į Kanadą.

Kanadon emigruoja daug italų, vokiečių, belgų, francū- žų, kurie daugumoje yra kata- likai. Britai yra daugumoje protestonai, bet šių mažiau emigruoja į Kanadą.

Kodėl jie mano, kad Kana- doj pavojų laisvei sudaro ka- talikai, nėra aišku. Reakcionie- rių yra ir protestonų. Jie ma- tyti vaizduojasi, kad Kanada pasidarytų panaši Ispanijai, nes vienas iš protestonų lyde- rių išsireiškė, kad Ispanijoje yra taip, kad jeigu tu nekatali- kas, tai tavo vedybos nelegalios, tavo vaikai nelegalūs ir tu neturi teisės balsuoti.

Išėjo ant Pensijos

CALGARY, Alta. — Mūsų tautietis J. Palitis po 34 metų gyvenimo ir dirbimo anglių ka- syklose ant Vancouverio salos dabar išėjo ant senatvės pensijos. Linkusiąją dalį savo gyve- nimo planuoja praleisti Calga- ryyje, Albertos provincijoje, kur nusipirko namus.

Metai atgal J. Palitis pergy-

Antikomunistų Mokytojas

S. KARPĖ

Veiksnių spaudoje buvo pla- čiai rašoma apie mokyklą New Yorke, kuri "moksliškai" studi- juoja komunizmą. Tai, žinoma, dar viena reakcionierių įstaiga reakcionierių fronte.

Tos mokyklos organizatorius ir vyriausiasis mokytojas yra tū- las Fredas Švarcas. Jis esąs atsidanginęs iš Australijos. Tai gudrus vertelga. Ir jam šis biz- nis pelningas.

Albertas Laurinčiukas, Vil- niaus Tiesos korespondentas New Yorke, štai ką praneša apie to politinio šarlatano biz- nį:

"Šiandien Švarcas giriasi, kad jo vadovaujamo 'Kryžiaus žygio prieš komunizmą' gret- se jau žygiuoja 100,000 aktyvių kovotojų. Tačiau, žinoma, jis nesigiria, kiek šis 'kryžiaus žy- gis' papildė jo kišenę. Kadangi JAV finansinės kontrolės or- ganai kuklumo bruožais nepa- sižymi, tai visuomenė sužinojo, kad Švarcas, 1953 metų pra- džioje kišenėje turėjęs vos 50 dolerių, 1961 metų pabaigoje bankuose jau turėjo 1,273,492 dolerius. Šiais metais ši suma padidėjo dar keliais šimtais tūkstančių. Švarcas visaip rek-

veno sunkią vidurių operaciją, po kurios susveikęs pastaruo- sius metus dirbo Natal, B. C., iš kur ir išėjo ant pensijos. Lin- kiui draugui dar ilgai, ilgai ir laimingai pagyventi ir kaip skaitei taip ir skaityti pažangią spaudą.

Mainerys

lamuoja savo kuklų gyvenimo būdą, giriasi, kad asmeniškai sau iš uždirtos sumos išmoka per metus vos 5,000 dolerių al- gą. Komandiruočių metu tau- pumo sumetimais pats plauna savo kojines. Tačiau net reak- cionierius Kalifornijos valsti- jos prokuroras Stenly Mekar Švarco veiklą pavadino 'Patri- otiniu judėjimu vardan pelno'. Tačiau kas Švercui prokuroro žodžiai, jeigu jis galingų užta- rėjų pagalba iškovoję teisę ne- mokėti nei valstijų, nei federali- nių mokesčių".

Taip tai verčiasi šis profesio- nalis antikomunistas. Jam la- bai gerai apsimoka.

Tiesa, ne visi antikomunistai gali prisilyginti jam. Bet visi susižeria gražias sumas. Neiš- manėliai juk, įbauginti komu- nizmu, šeria juos savo dole- riaus.

Windsoriečių Žiniai

Canadian Tribune rėmėjai ruošia bankietą, šeštadienį, rugsėjo 22 d., 7.30 val. vak., Ukrainų salėje, 1457 Drouil- lard Rd., Windsore.

Bankiete kalbės Bruce Magnuson, vienas iš Kana- dos Komunistų Partijos vad- ū temoje: The Road to Jobs and Prosperity in Windsor — Kelias į darbus ir gerbūvį Windsore.

Visi darbo žmonės kviečiami išanga į šį parengimą \$2. dalyvauti.

Lietuviška Valgykla UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.
Šviežias maistas. Geras pasirinkimas įvairių lietuviškų valgių. Turime kambarių apsigyjamui.
Savininkas Ch. Pampalas
Telefonas: LI 4-6917

Lietuvis Stogų Dengėjas

Abest Roofing & Tinsmithing Co.

144 FIRST AVE. Toronto 8, Ont. Tel. HO. 6-8252
Dengiamo naujus ir taisome senus stogus, vandens nutekėjimus (eavsthrough) ir atliekame visokių skardos darbus.
Savininkas C. SWANKAS

Lilia Flower Shop

630 QUEEN ST. W. TORONTO
Specializuojamės Prirėngime Gėlių Vestuvėms, Laido- tuvėms ir Kitiems Reikalams.
Telefonas EM. 6-4183

"Nyki vilkišką... skaičiau prieš ka- ir ji pri- tā, kai 1 me Lieti

Lygur čios. Be- si žemė ima jį k gumos i- riu šia- gumų v Radvili- matomi- drąsiai krašči- r- Tos neišdži- kės i krašty- vietoje tā grik- ti pelk- čiai p- džiuod- viu. K- buvus Man s- sided- torija- buvo- dovas- miest- griv- vais i- platų- pasru- Dabą- greit- maši- pirm- vo d- šinų.

De- sią l- mėš- būd- kiais- vė d- nės- ba i- ėmė- darl- mie- tap- n-

no- mo- 7- ske- ma- ne- tuv- my- po, na- liš- dic- ga- au- ki- gi-

tis- je- ril- m- in- Ji- in-

TARYBŲ LIETUVOJ

Auganti Jėga

„Nykių lygumos apie Radviliškį...“ Tokį sakinį aš perskaičiau seniai, vienoje dar prieš karą išėjusioje knygoje. Ir jį prisimenu kiekvieną kartą, kai tik tenka lankyti šiam Lietuvos mieste.

Lygumos ir dabar ten tos pačios. Bet ne tokios pat. Keičiasi žemės veidas, kai žmonės ima jį keisti. „Nebe nykių lygumos apie Radviliškį“ — noriu šiandien pasakyti. Tą lygumų vaizdą praturtina ir pats Radviliškis — jo nauji, iš tolo matomi baltų namų kvartalai, drąsiai augantieji miesto pakraščiuose.

Tos klampynės, tos niekad neišdžiūstančios kimsuotos pelkės pačiame Radviliškio pakraštyje — jau nebėra. Toje vietoje statomi dideli namai. O tą griovį, kuriuo pradėjo tekėti pelkių vanduo — radviliškiečiai praminė ir dabar pasidžiūdami vadina Alsbuto griovi. Kodėl aš užsimenu apie tą buvusios pelkės magistralę? Man atrodo, kad nuo to ir prasideda šių dienų Radviliškio istorija. Alsbutas pokario metais buvo Radviliškio jaunimo vadovas. Suorganizuota viso miesto jaunimo talka per pelkę griovtui iškasti. Vien su kastuvais išrausė jaunuoliai tą gilų ir platų trikilometrį griovį. Ir pasruvo juo vanduo iš pelkės. Dabar tokie darbai atliekami greit ir nesunkiai, specialiom mašinom. Bet tada — buvo tik pirmieji pokario metai, nebuvo dar Radviliškįje tokių mašinų.

Dabar, kai ateinu į didžiausią Radviliškio statybą — žemės ūkio mašinų gamyklą, kur buldozeriais, kranais ir kitokiais mechanizmais apsiginklavę darbininkai stato naują įmonės skyrių, aš su didele pagalba prisimenu jaunuolius, kurie ėmėsi tada to didelio, sunkaus darbo, galvodami apie savo miesto ateitį, kuri šiandien jau tapo tikrove.

Nuo griovio, kuris nusausinoma visą miesto pakraštį, iki modernios gamyklos!

Taip. Tik įsijauskit, kaip skamba šie žodžiai: žemės ūkio mašinų gamykla. Ne švedišku, ne vokišku, ne danišku, bet lietuvišku žemės ūkio mašinų gamykla. Ji šalia geležinkelio depo, šalia stiklo fabriko — viena stambiausių įmonių Radviliškįje. Netrukus ji taps viena didžiausių žemės ūkio mašinų gamyklų Pabaltijoje. Jos jėga auga. Lietuvos žemės ūkiui reikia mašinų. Ir jų bus vis daugiau.

Inžinierius Juozas Karalaitis ne taip seniai dar buvo šioje vietoje stovėjusios auto variklių remonto dirbtuvės vyr. mechanikas. O dabar — naujos įmonės vyriausiasis inžinierius. Jis man ir pasakė, kad šiemet įmonė pagamins žemės ūkio

mašinų už 800,000 rublių. O sekančiais metais — net už du milijonus.

Ką ji gamina? Ne plūgelius ir ne akėčias. Pašarų šutintuvai, kertamosios, pašarų smulkintuvai, giluminiai siurbiai su elektros varikliais, kurie puikiai dirba ir panerti vandenin, grubaus šlifavimo staklės — tai vis įmonės gaminiai. Bet naujusias jos gaminytis — tai sienapiovė - smulkintuvai, kuris nupiautą žolę čia pat gali smulkinti silosui arba paruošti ją agregatui, gaminančiam šieno miltus — puikų, naujovišką pašarą. O cukrinių runkelių sėjamoji — jau suprojektuota, ir ją pradės gaminti sekančiais metais.

Tokiai įmonei reikia inžinierių. Kiekvienais metais jų atsiumčia Kauno Politechnikos institutas ir Lietuvos žemės ūkio akademija. Sekančiais me-

tais įmonei reikės dvigubai tiek kvalifikuotų darbininkų, kiek jų yra dabar. Todėl prie įmonės atidaryta darbininkų apmokymo mokykla, kuri ruoš elektros suvirintojus, tekintojus, šaltkalvius. Į ją atėjęs jaunuolis per pusantrų - dvejus metus įgytų specialybę, o darbas jo laukia čia pat, greta, kuriame nors iš įmonės skyrių. Nereikia toli važinėti ir ieškoti galimybių kur nors įsikurti. Gamykla čia pat, pati suteikia specialybę ir aprūpina darbu.

Kai įėjai į baigiamą statyti naują gamyklą skyrių — net nustembi. Jis užima visą hektarą. Lygindami žemę grūdams, didžiuliai buldozeriai slankioja tame pastate — ir atrodo visai maži. O palubėje blyksni montuotojų suvirinimo aparatų. Pro plačius langus sklinda tiek daug šviesos... Nors niekur nebevažiok ir pasilik čia dirbti.

Kokios mašinos toje gamykloje bus gaminamos dar po metų, po dvejų — sunku ir pasakyti. Tik aišku, kad jos bus vis įvairesnės, modernesnės, tobulesnės.

R. Rupeika

Užžėlė Griovys, Nebėra ir Kapčių

Per daugelį metų žmogaus atmintyje daug kas išblęsta. Taip yra ir su manim. Nieko nuostabaus. Juk ateinančiais metais aštuoniasdešimtuosius užbaigsiu.

Esu paprastas žmogus. Toks, kaip tūkstančiai Lietuvos valstiečių. Gal nuo kitų skirčiausi tik tuo, kad bemaž visą gyvenimą išgyvenau štai čia. Lietuvos ir Latvijos pasienyje, dabartiniame Rokiškio rajone, Kairelių apylinkėje.

Gimiau šiame pačiame Tumasonių kaime, kur ir dabar gyvenu. Jis yra prie pat Latvijos sienos. Kilometras koks su trupeliu. Netoliese kaimo prasideda Plimbalos pelkė, Lačiupio miškas ir nedidelis Susėjos upeliūkštis.

Visi žino, kad Latvija kadaise buvo labiau už Lietuvą išsivysčiusi tiek pramone, tiek žemės ūkiu. Ką čia kalbėti, daug kuo buvome atsilikę nuo kaimynų. Štai kodėl pasienio gyventojai, ieškodami darbo ir geresnio pragyvenimo, buvo priversti traukti į Latviją uždarbauti. Ten būdavo darbo, ten ir geriau atlygindavo.

Pirmą kartą per Lietuvos — Latvijos sieną mane pervežė mama. Buvau vos aštuonerių metų. Patekau pas ūkininką Parplušį Garsenės apylinkėje. Nuvežė ir paliko. Suderėjusi už mano ganymą pūrą rugių ir carinę penkrubę. Iki rudens išstarnavau. Būdavo, nugini kurį pakrūmį gyvulius, užsikniaubti, kad niekas nematytų, ir verki.

Tarnavau už pusberni, berną. Ieškodamas darbo, nusidarginau į Rygą, kur keletą metų dirbau stiklo ir medžio fabrikuose. Paskui, sugrįžęs į Tumasonus, eidavau per sieną

griovių kasti.

Tiesa, vertėmės ir kituo. Nesąžiningas tai buvo darbas, bet pats gyvenimas vertė. Nešdavome į namus tai, kas Latvijoje pigiau buvo: rūbus, virves, dugnus kėdėms, spirita... O ką, leiskite paklausti, daryti, kai ateina policininkas Bulavas ir surašo protokolus, kad laikų nesumoki mokesčių. Buvo aprašęs ir karvę, ir baudas mokėjau, ir „cypėje“ už tai sėdėjau. Taigi iš parsineštų daiktų šiek tiek užsidirbdavau. Dar ir dabar sąžinė graužia už visą tą kontrobandą. Bet kad kitos išeities nebuvo. Ir ne tik man vienam — šimtams kaimynų.

Nuo tų laikų prabėgo nemaža metų. Mano gimtajame kaime daug kas pasikeitė.

Iš pradžių apie sieną. Gal kam bus ir keista, jeigu pasakyčiau, kad ji yra ir jos nėra. Tomis pačiomis vietomis eina siena tarp Tarybų Lietuvos ir Tarybų Latvijos respublikų. Tačiau dabar tik užžėlęs siauras griovys ir kapčiai liudija, kad čia eina siena. Niekas jos nesaugo, Juk nėra net reikalo, nes Lietuva ir Latvija yra broliškos tarybinės respublikos. O tarp brolių ir siena, ir užtvartose nereikalingos!

Ar tebeiname mes, pasienio gyventojai, į Latviją? Žinoma. Tik kitokiais tikslais. Ne darbo ieškoti, ne duonos užsidirbti, bet į svečius pas bičiulius. Dabar mūsų „Kairelių“ kolūkis turi plačias žemes, dirbame išvien, o darbą kaip palengvino visokios mašinos! Lygiai taip pat gyvena ir mūsų kaimynai latviai. Reikalai esant, vieni kitiems padedam. Na, o šventadieniais vieni kitus aplankom. Mūsų jaunimas patraukia Garsenės pasižiūkti. O kaimynai pas mus į dainų šventes ar su sportais atvyksta.

Taigi, matote, kaip pasikeitė reikalai. Nei bernų, nei ponų, pas kuriuos tekdavo nugarą lenkti. Visi lygūs, visi santalijoje ir draugystėje gyvename. Kaip broliai. Taip ir parašykite. Kad visi žinotų, jog siena nebeskiria, o jungia lietuvių ir latvių.

Jono Paškevičiaus pasakojimą užrašė V. Ramanauskas

Paukščiai - Keliauninkai

Zoologijos muziejaus darbuotojai, norėdami sužinoti įvairių paukščių žiemojimo vietas, kasmet žieduoja šimtus įvairių paukščių, kurie pasklinda po daugelį Europos valstybių, o dažnai nuskrenda ir į kitus žemynus.

Žvilgterkime į Zoologijos muziejaus paukščių žiedavimo registracijos kartoteką.

2,000 kilometrų — tokį atstumą, skaičiuojant tiesią kryptimi, — nuskrido praėjusių metų birželio mėnesį Ventės rage žieduotas jauniklis varnėnas. Žinia gauta iš Ispanijos provincijos, Gipuskoa Lezo vietovės. Kartotekoje ženklas „!“ — pagail tarptautinį paukščių žieduotojų susitarimą reiškia — paukštis nušautas ar užmuštas žmogaus.

Tai tik antrasis ornitologams žinomas atsitikimas kada Lietuvoje žieduotas varnėnas, prisijungęs prie Šveicarijos varnėnų, kurie dažniausiai žiemoja Ispanijoje, Prancūzijoje ir net Afrikoje, nukeliavo su jais.

Lietuvos varnėnai daugiausia žiemoja Olandijoje, Belgijoje ir šiaurės Prancūzijoje.

Namų Statyba Labai Atsilikusi

Ontarijos konferencijoje namų statybos klausimu buvo iškelta, kad Kanadoje labai atsilikusi visuomeninio pobūdžio namų statyba.

Per praėjusius 10 metų buvę pastatyti 11,000 vienučių, kai tuo tarpu reikalinga 1,000,000 vienučių.

Čia kalba eina apie savivaldybinius ir kitokius pastatus dėl neturtingų šeimų. Toronte ir kituose miestuose yra tokių apartamentų, kur neturtingos šeimos gyvena už prieinamą nuomą, bet labai mažai, palyginus su reikalu.

Vienas planuotojas tiesiog pasiūlė, kad gal būtų geriau duoti kiekvienai tokiai šeimai po \$5,000. Reiškia, kad šeimos pačios pasirūpintų namais.

Jo nuomone, visuomeniniai namai turėtų būti jungiami su pašalpa, investavimu į neturtingų šeimų vaikus.

Net ir valdžios atstovas pripažino, kad Kanadoje jau nepranyks problema visuomeniškų namų. Tam tikras skaičius šeimų visuomet gyvenančių visuomeniškuose namuose.

Šią Vasarą

Duktės akys spindėjo nepaprastu džiaugsmu, o apsiastėlis — atsegiotas plaikstėsi į šalis.

— Tėveli! Mama! — sušuko ji, vos įkėlusi koją pro duris. — Atspėkite, kaip praleisiu vasaros atostogas?

— Ko čia dar spėlioti! — šaltkalvis Žandaravičius pažvelgė į žmoną, nieko nesuprasdamas. — Kaip visuomet... Truputį namie pabūsi, paskui aš gausiu atostogas, kur nors išvažiuosim.

Tačiau Izolina tik papurtė tamsiaplaukę galvutę.

— Tėveli, tu man leisi šiemet kitaip atostogauti?

Kauno VI vidurinė mokykla šančiuose savo devintosios klasės mokiniams pasiūlė daug įdomiau praleisti laisvalaikį.

Miesto apylinkės — pilnos moksleivių vasaros stovyklų. Daugiausia stovyklauja patys jauniausieji mokinukai. Jiems reikia vadovų, vyresnių draugų.

Kodėl tad devynias klases baigusieji šešiolikmečiai ir septyniolikmečiai negalėtų vasaros metu būti stovyklose pramogų vadovais? Juo labiau, kad kiekviename 30-40 moksleivių būryje poilsiauja mokytojas, vadinamas auklėtoju, o dar neretai ir iš pedagoginio instituto atvykęs praktikantas — būsimasis pedagogas.

Izoliną kaip tik ir paskyrė vadove į Kačerginėje poilsiaujančių moksleivių stovyklą.

Beglobodama mažuosius, ji ir pati rudai įdegę saulėje, patstebimai sutvirtėjo ir užsigrūdino. Miega puikiai, kaip ir jos globotiniai. Apetitui nesiskundžia, linksmai leidžia laiką miške, bėmokydama mažuosius dainuoti ir šokti, ruošdama su jais įdomius koncertus prie laužo. Kaip gerai, kad jai tėvelis nupirko pianiną ir leido mokyti skambinti pas prityrusį mokytoją! Dabar jai taip praverčia visa, ką ji išmoko.

Taigi, linksma, įdomu ir naudinga. O be to, Izolina, kaip ir kitos jos klasės draugės, už darbą su mažaisiais gauna atlyginimą. Iki vasaros pabaigos ji susitapypys visai gražią pinigų sumelę, nupirks dovanas mamai ir tėveliui, na, ir savęs neužmirš.

A. Digimaitė

ADF Sekretorius Sako Bankierių Tarpe Daugiau Vagių, Negu Unijų Tarpe

MONTREAL. — William F. Schnitzler, Amerikos Darbo Federacijos sekretorius - išdininkas, čia pareiškė, kad bankierių tarpe yra daugiau vagių, negu unijų lyderių tarpe.

Jungtinėse Valstijose 427 bankų žmonės buvę nuteisti, o kitų 300 ieškoma. Tuo tarpu, jei vienas kuris unijos lyderis apsigavie, sakė jis, tai laikraščiai deda didžiausius antgalvius.

Pastabos

Walter Lippmann, įžymus amerikietis komentatorius, kalbėdamas apie bevaisią vasarą, tarptautinės situacijos temoje, vis tik tvirtina, kad nors Vakarai nieko gero šią vasarą nelaimėjo, bet jie gali laimėti.

Reikšdamas kritiką politikams vadovams, jis sako, kad Vakarai yra galingi, kad Vakarų rankose yra didžiosios "kortos", tik Vakarai prastai lošia.

Vargiai būtų galima su tuo Lippmanno teigimu sutikti, ypatingai dėl "didžiųjų kortų".

Jeigu mes pasižiūrėsime į Berlyną, į Kubą, bei kitur, — mes matysime, kad Vakarų rankose labai prastos kortos.

Teisėtumas, realaus gyvenimo eigos logika yra Rytų, o ne Vakarų pusėje.

Tadgi, Rytų, o ne Vakarų rankose yra didžiosios kortos.

Tą patį galima pasakyti dėl nuklinių bandymų sulaikymo bei nusiginklavimo klausimais.

Ir šiais klausimais visuomenės simpatija linksta Rytų, o ne Vakarų pusėn. O kaip gi stiprios Vakarų "kortos" tęsimui savo imperializmo?

Ką čia ir kalbėti. Man atrodo, kad Vakarų rankose visai prastos kortos, o jie lošia dar prasčiau.

Mūsų liberalai visai nepamatuota ir begėdiškai užsipoilė premjerą Diefenbakerį, kam šis pasisakė prieš Anglijos stojimą į bendrą Europos rinką.

Puola jį ir Anglijos spauda, palaikanti premjero Macmillano poziciją.

Tačiau, tikrenybėje šiuo klausimu Diefenbakeris buvo teisus.

Faktiniai jis nebuvo priešin-gas, kad Britanija stotų į bendrą rinką. Ko jis reikalavo, tai to, kad Britanija išsiderėtų iš bendros rinkos sąjungininkų palankesnes teises savo prekybiniuose santykiuose su komonvelto šalimis.

Ar tai būtų bloga Kanadai, jei Anglija ir toliau galėtų laisvai prekiauti su Kanada?

Pearsonas netenka jokie padaroma, savo atakuose ant Diefenbakerio.

Tikra tiesa, konservatai yra reakcingi. Taipgi jie yra prasti šalies šeimininkai. Taip prasti ir reakcingi, kaip visa Pearsono klika.

Tačiau, padaroma dėlei, reikėtų atskirti blogus žygius nuo gerų.

Be atodairus puolimas konservatų, nepadaro liberalų gesniais.

Šis LB numeris nors ir 8 puspių, bet, gal jau ir patėmyjot, jis pilnesnis. Eilutės ilgesnės,

Pasveikinimas

(Skiriu Liaudies Balsui jo trisdešimtmečio proga)

Šiandien eini į platų kelią,
Subrendęs, stiprus ir švitrus.
Drąsiai gini tu liaudies dalį,
Tavo žodis aiškus ir drąsus.

Lankai tu ne vien kanadiečius,
Girdi tave ir Lietuva.
Sutinka tave broliai, sesės
Su širdžia džiaugsmo kupina.

Narsiai kovoji tu už taiką,
Už šviesią ateitį, draugus.
Žygiuok tuo keliu visą laiką,
Tavo žodis bus nemarus.

Pasveikinam su jubiliejum
Kaip brolių toli nuo namų.
Visi nuosirdžiai tau linkėjam
Daug gražių ir gerų dienų.

Aloyzas Sušinskas

Ką Kiti Rašo

Istorinių priešų sąjunga?

Kiek laiko atgal kancleris Adenaueris prastai atsiliepė apie Britanijos priėmimą į 6 Europos valstybių "bendrą rinką".

Šiuo tarpu prezidentas De Golis konferuoja su kancleriu Adenaueriu. De Golis siūlo Prancūzijos ir vakarinės Vokietijos sąjungą "bendroj rinkoj".

Nereikia aiškinti, kad tai De Golio užmojis sudaryti "trečiąją jėgą" tarp JAV ir TSRS; taipgi aišku, kad tai būtų nevien prieš TSRS, bet ir prieš Britaniją ir JAV — juo labiau prieš Britaniją.

Vokietija ir Prancūzija yra dideli istoriniai priešai. Juodviturėjo eilę karų besivaržant už Alzaso, Lotaringiją ir kitas vietas.

Abiejų žmonėse irgi jaučiama pagiežas. Sunku tikėti, kad De Goliui ar Adenaueriui padavyktų praveisti bent kiek vertą sąjungą. Bet mūsų laikais galima visko tikėtis. Seniai čia Hitlerio armija žudė amerikiečius plėsdama fašizmą, o amerikiečiai kovojo fašizmą gindami demokratiją. Bet dabar vienas buvusių Hitlerio generolų (Heusinger) sėdi Vašingtone, antras (Speidel) sėdi NATO komandos antrojoje vietoje.

Buvę geri draugai kare už demokratiją dabar tapo priešais, o aršieji demokratijos priešai dabar laikomi Vakarų demokratijos draugais.

Mažiau tuščios vietos. Toks jis dabar ir eis.

Turint mintį, kad nebeturime paveiklų, o skelbimų ne daug, tai jis mažai nuo skiriamai vėl atmetė keliolikos lietuvių kultūrininkų prašymus gauti vizoms apsilankyti Amerikoje, kad tą geriau pažintų, pasistebėtų ir įgautus išpūdžius parvežtų tėvynėn. Ar patikėsite, kažkokių tai Amerikos įstai-

Ar tokia sąjunga vyks, ar ne, proponavimas jos rodo Vakarų fronte kovą priešginiaujančių interesų, stoką vienybės, o tas daro Vakarams karo laimėjimą neįmanomu.

— Vilnis

Jiems sunku suprasti

Azijos ir Afrikos žmonėms sunku įsivaizduoti kaip galima skelbti demokratiją ir užginti nebalitiems žmonėms sėdėti šalia baltųjų autobuse, ar valgykloje, ir kaip galima neleisti žmogui balsuoti tik dėlto, kad jo oda nebalta.

Rėmimas diktatorių, reakcinių režimų "demokratijos gelbėjimui" irgi sunku išaiškinti.

Kokios gi laisvės ir demokratijos galima tikėtis iš gen. Franco, iš Salazaro, iš buvusių Hitlerio generolų, arba kaip galima laikyti Kiniją atstovaujančiu Čiang Kai-šeką, kurį Kinijos žmonės seniai išvijio lauk.

Ne visur ir ne viskame mūsų vyriausybė yra atsakinga. Jai labai kenkia savo programą praveisti "specialiai interesai", Kongrese rasistų su respublikonais koalicija, stambaus biznio spauda. Bet eilinis žmogus Azijoje, Afrikoje ar ir Europoje to nepermato.

Daugeliui amerikiečių keista, kad ginklams išleidžiama arti \$50 milijonų per metus, o kai pasiūlyta pratęsti bedarbiams kompensaciją kiek ilgesniam laikui, Senato komitetas užkirta kelią.

— V. Andrusis

Atmetę lietuvių atsilankymą Amerikoje

Teko patirti, kad mūsų Valstybės Departamento pareigūnai vėl atmetė keliolikos lietuvių kultūrininkų prašymus gauti vizoms apsilankyti Amerikoje, kad tą geriau pažintų, pasistebėtų ir įgautus išpūdžius parvežtų tėvynėn. Ar patikėsite, kažkokių tai Amerikos įstai-

Z. Janauskas

gy išlaikomi lietuviai politikieriai, ar oportunistai, buvę prieš dvi dekasas partijų vadai, visų įžulumu užgulė tuos pareigūnus, kad šie joku būdu neįsileistų atvažiuojančių iš Lietuvos tiesiai, bet tik tada, jei jie atvažiuoja su kitomis tarybinėmis tautybėmis. Kitaip sakant, jie galvoja šitaip: "Lietuva — tai mes", jei Lietuvoj dabar kitokia santvarka, kuri jiems nepatinka; tai verčiau ši gyvyji Lietuva lai išnyksta! O kas tiems pareigūnams? Jei būtų Izraelis ar Didžioji Britanija, būtų kitas reikalas.

— A. Zienius

—o—

Neskriauskit nacių

Vakarų Vokietijoje apie 5,000 teisėjų ir prokurorų eina tas pačias pareigas, kaip ir prie Hitlerio. Tik gal su tuom skirtumu, kad ten jau nebepraktikuojama dujų kameros ir krematoriumai.

Spaudžiama iš savų piliečių, ir nuo hitlerininkų nukentėjusių kaimynų. Adenauerio valdžia anądien pasiūlė: Katrie teisėjai ir prokurorai jaučiatės sunkiai prasikaltę, bevilytume jei pasitrauktumėte į pensiją.

Iš penkių tūkstančių atsirado 143. Jie daugiau nebeteis žmonių, bet baigs amžėlį iš skrumnos pensijos — \$5,600 metams.

"Laisvajame pasaulyje" ir tokių pokštų pasitaiko.

— L. Jonikas

—o—

Kardinolo liežuvis

Lenkijos kardinolui Višinskiui nieži ti kailis. Jis turi ilgą liežuvį, kurį kartais paleidžia darban prieš socialistinę santvarką. Jis, mat, norėtų, kad i Lenkiją sugrįžtų seni bažnyčiai, kunigams ir davatkom s geri laikai.

Višinskis nori, kad šalyje socialinės reformos eitų "dievo įstatymų ribose". O tie "dievo įstatymai" yra katalikų bažnyčios įstatymai. Pildykite juos ir pasilikite senoje prietarų tamsoje!

Niekas iš tų Višinskio patangų neišeis. Lenkija randasi plačiame vieškelyje į naują ir šviesiąją ateitį.

— A. Bimba

Jų "Vadovas"

Pranciškonų Darbininke tūlas Jonas Jasys diskutuoja katalikų mokyklų Jungtinėse Valstijose reikalus ir debatuoja JAV teismo ir prezidento nuosprendį dėl maldos mokyklose.

Jonas Jasys cituoja kunigą Francis a Duch, kuris atsikirtęs prezidentui sekančiai:

"Jei prezidento akcija šiuo atveju yra tik toks patarimas, tai mes jo norime paklausti: — koks valdovas gali mums nurodyti, kur, kada ir kiek reikia melstis? Yra toks valdovas, bet tik danguje".

Čia jis kalba apie prezidento Kennedžio patarimą tikintis siems daugiau melstis namie.

ŠYPSENOS

Jam nesuprantama

Senas amerikietis Skotas sipasakojo draugui, kad jis dar negalys visko suprasti, nors jau septintą dešimtį metų gyvenęs. "Tik tu pasižiūrėk į šį mano kostiumą", sakė jis. "Vilnos australiškos, audekaustas Anglijoje, kostiumas siūtas Baltimorėje, o aš jį pirkau New Yorke".

"Tai kas čia tokio?"

"Kas čia tokio? Atsimink, kad aš pirkdamas tik truputį įmokėjau. Tad iš ko gyvena tie, kurie vilnas užaugino, išaudė ir pasiuvo?"

—o—

Nebus kada veltotis

Vasarotojas ant farmos skubėjo į stotį.

"Ar neprotestuosi, jei aš eisiu per jūsų lauką?" prašėsi farmeris vasarotojas. "Užtrukau ir dabar galiu nepagauti 6.45 traukinio".

"Prašu, eikit", atsakė farmerys. "Bet jei mano bulius pamatys jus, tai jūs dar suspėsite pasigauti 6.15 traukinį".

—o—

Biznio etika

"Ką reiškia biznio etika?" klausia sūnus tėvą.

"Biznio etika, sūna, yra šitoks dalykas", pradėjo tėvas aiškinti. "Sakysime atėjo pirkėjas į mūsų parduotuvę, pirkto prekių ir padavė penkis dolerius, kiek tos prekės kainuoja. Jam išėjus surandau, kad jis davė ne vieną penkinę, o dvi. Ot dabar ir iškyla etika: Turėčiau aš pasilaikyti tą penkinę sau ar pasakyti apie tai savo partneriui,"

Gal kada buvo toks "valdovas", bet dabar jau nėra. Jau daug kur yra mokyklos griežtai atskirtos nuo bažnyčios. Ir tikintieji turi klausyti.

Pačioje Kanadoje religijos mokymą mokyklose svarste ne "dangiškasis valdovas", o apšvieta tarybos. Tiesa, daugumoje jos stoja už religijos mokymą, bet jos visai nesisklausia, ar tam pritaria ar ne tas "dangiškasis valdovas".

Dabar jau neįbauginsi žmonių "dangišku valdovu" ar "pragariška ugnimi".

Pabėgėliai Naudosią Didesnius Laivus

MIAMI. — Kubos reakciniai pabėgėliai, veikiant iš slaptų bazinių, ateityje puldinėsi ant Kubos iš didesnių laivų.

Tie pabėgėliai yra prisidengę "Alpha 66" grupės vardu. Jie turi stovyklas gretimose Kubai salose. Juos matyti finansuoja ir visai kitaip remia Jungtinių Valstijų ir kaimyninių valstybių reakcionieriai.

Montrealo žinios

Trumpai apie viską

Rugsėjo 11 dieną Batory laivų grįžo iš Tarybų Lietuvos J. Petruškevičius su žmona. Buvo sustoję Montreale pas savo kaimynus iš Lietuvos, J. Skripkus. Tėko ir šių žodžių rašytojui pasikalbėti su jais.

Petruškevičiai lankėsi kaip turistai Lenkijoje, Lietuvoje, buvo Maskvoje, Leningrade ir eilė kitų miestų, kaimų, kolūkių.

Jie pasakojo, kad šiandien Lietuvoje bendrai daug geresnis gyvenimas, negu buvo prieš karą, prie Smetonos. Lietuva tampa industriniu kraštu. Miestai, kaip Vilnius, Kaunas, Klaipėda ir kiti, auga į stambius industrinius miestus. Kolūkiai irgi gražiai susitvarkę. Kai kurių trūkumų yra, bet jie išgyvendinami. Bedarbių nėra, ligoninės, vaistai veltui.

Lenkijoje kiek praščiau, negu Lietuvoje, bet ir ten statyba didelė, valdžia deda pastangas, kad prikelti šalį naujam gyvenimui.

Jiems buvo duota daug klausimų, į kuriuos svečiai atsakė visiems.

Rugsėjo 12 dieną MLSD Pašalpinės Draugijos susirinkime M. Gudas, revizijos komisijos vardu, išdavė raportą už pirmą pusmetį. Iš raporto paaiškėjo, kad išdas per 6 mėnesius paaugo \$528.64.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBŲ SĄJUNGĄ IR KITUS TARYBINIUS KRASTUS

Su malnouru pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILĖS ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntimą Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informacijų pas

Montrealo Atstovą

Mr. Manfred Kory

Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: VI. 4-4860

Montreal 2, P. Q., Canada

WINSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovų uždangalus, kilimėlius, chesterfieldus ir bilė kėdę, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniausių Dry moderniausių STORAGE. Greitas patarnavimas. Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus
1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679
VERDUN, QUE.

Visuose draugijos fonduose bendrai yra \$22,376.48.

Rugsėjo 4 dieną apšvedė Kostas Sagaitis su Stela Zuperkienė (Šiuplevičiūte).

Vaišės įvyko namuose dalyvaujant artimiems giminėms ir draugams.

Rugsėjo 9 dieną draugės surengė priešvedybinę partiją Aldonai Tamkevičiūtei šv. Kazimiero parapijos svetainėje.

Susižiedavo T. Kavoliūnas su J. Meistuke. Vestuvių laikas nenustatytas.

A. Mikalajūnas išvažiavo apsigyventi į Jungtines Valstijas. Ta proga draugai suruošė išleistuves Vytauto Klubo svetainėje.

Dalyviai palinkėjo jam daug laimės naujoje šalyje.

B. K.

Padėkos žodis

Tebūnie leista mums išreikšti širdingą padėką visiems mūsų draugams montrealiečiams. Svečiuojantis mums pas juos teko patirti daug malonumo. Vaisino mus ir labai gražiai sutiko.

Didelis ačiū A. J. Tamsoniams, J. Urbonavičiams, T. N. Subačiams, J. V. Knystautams, S. Jazimskui, S. Stankūnams, B. L. Pauporėliams, L. Gu-

dams, K. Juškams, J. K. Gotautams.

Labai ačiū K. V. Likams už malonų patarnavimą mums esant pas juos. Už pagelbėjimą tiek daug pasiūsti siuntinius į Lietuvą mūsų giminėms, nes daug laiko paaukojo, kolie supakavo.

Mes kviečiam brangius draugus montrealiečius atvažiuoti į mūsų saulėtą Floridą. Mes priimsime jus ir pavaišinsime, kiek galėsime, nors karštais saulės spinduliais.

J. V. Marozai

Kas Kaip Remia Liaudies Balsą

Mary Paura, So. Boston, Mass., atsinaujino prenumeratą sau, dvi į Lietuvą ir paaukojo \$1.00.

J. Rutkus, Rochester, N. Y., pakeisdamas antrašą paaukojo \$1.00.

K. Pempė, Richvale, Ont., atsinaujino sau ir į Lietuvą prenumeratą ir paaukojo \$1.50.

P. Šimkus, Toronto, užrašė naują prenumeratą į Lietuvą ir paaukojo LB paramai \$1.50.

Alb. Maldeikienė, Springford, Ont., atnaujino dvi prenumeratas į Lietuvą ir paaukojo \$1.00.

Paul Ralis, Hamtramk, Mich, prisuntė atnaujintų prenumeratų ir nuo savęs ir R. Skarupsko po \$1.50 aukų.

Anna Skinzera, Bristol, Conn., užrašė naują prenumeratą ir paaukojo 50 c.

B. Zukauskas, Toronto, pridavė atnaujintų prenumeratų. D. G. Jusius, W. Boylston, Mass., prisuntė nuo rugsėjo 9 d. Olympia Parke atsiduvusio pikniko dėl Liaudies Balso paramos \$25.00.

Ch. Endriukaitis, Toronto, pridavė atnaujintų prenumeratų ir nuo P. Morkevičiaus \$1.00 aukų.

J. Paliulis, Hawk Junction, Ont., savo biznio reikalais lankėsi Toronte ir užėjęs į LB raštine atsinaujino sau ir į Lietuvą prenumeratas ir paaukojo \$5.

B. Kvietinskas, Montreal, prisuntė atnaujintų prenumeratų ir nuo A. J. \$1.50 aukų.

J. V. Marozai, Miami, Flda., atsinaujindami prenumeratą ir reikšdami viešą padėką montrealiečiams, paaukojo LB paramai \$10.00.

Patys atsinaujindami prenumeratas paaukojo:

A. Šilinis, Montreal, \$3.00;
S. Rogers, Toronto, \$1.00;
Ant. Bavevich, New Britain, Conn., \$1.92;

Reikia Gyventi, Dirbti, O Ne Bėgti Nuo Gyvenimo

(Ištrauka iš buvusio klieriko atviro laiško Kauno kunigų seminarijos auklėtinams bei kunigams)

Zinau, jūsų tarpe yra nemaža abejojančių, svyruojančių. Bet kol kas tylite. Ir jūs patys suprantate, dėl ko tylite. Jūs bijote ne tik seminarijos rektorius, dėstytojų - kunigų, bet ir savo kolegų, vengiate savo religingų tėvų, giminių priekaištų, o kai kas netgi "dievo baumės" baiminasi. Juk ne veltui kunigai per pamokslus, mąstymus, maldas, rekolekijas stengiasi klierikams įdiegti panišką "žemiškajam gyvenimui", baimę prieš "žemiškąsias žabangas", nepasitikėjimą žmonių, netgi pačiu savimi. Ir nežiūrint daugelį amžių praktikuotos "auklėjimo" sistemos, savo "dieviškojo mokslo", seminarijos kunigai nepasitikė vienu, kad ir pamaldžiausiu klieriku, bijosi net kartą per savaitę išleisti vieną be palydovo į miestą, pas gimines bei pas pažįstamus, sudaro tokį dienos režimą, kad klierikai turėtų kuo mažiau laiko tarpusavyje pasikalbėti, pasiginčyti. "Tylėk ir dievą mylėk" - štai koks šios "mokslo istaigos" auklėjimo principas!

Ir jūs tylite, nors dvejojate, kenčiate. Jeigu mėgintote savo abejojumus pasisakyti per išpažintį (o to reikalauja ir patys kunigai, nes anot jų, abejoti dėl tikėjimo "tiesų" yra nuodėmė), tai nuodėmklausys jūsų abejojumus pavadina "velnio pagunda", liepia apeiti "kryžiaus kelius" ir dar daugiau melstis, nesusiuriant, o baimės dėlei pagąsdina "amžinomis pragaro kančiomis". Ir daug kas tyli, bijo. Tylėjau ir aš.

Išvykdamas atostogų, retkarčiais susitikdamas su savo pažįstamais — pasauliečiais ir pagaliau per praėjusias atostogas stebėdamas gyvenimą, supratau, ir įsitikinau, kad visas praeitais tomsinėmis idealistinės filosofijos kursais visais savo "filosofiniais argumentais" neįrodė ir neįtikino, jog egzistuoja kažkokia antgamtinė būtybė, atseit, dievas. Vadinamoji teo-

logija — "dieviškas mokslas" — tai abstraktų, absurdiškų teiginių rinkinys. Ne veltui vienas teologijos teoretikas po daugelio abejojumų turėjo prisipažinti: "tikiu, kadangi tai absurdiška".
Seminarijoje aš galutinai įsitikinau, kad kunigų galima tapti tik tada, jeigu akiai sekasi visomis bažnytinėmis dogmomis, o pats negalvosi, neprotausi. Juk ir seminarijos dėstytojai, negalėdami daug ko išaiškinti, sako, kad tai paslaptis. Sako, kad ir šv. Augustiną angelas išspėjęs, jog reikia tikėti, nes tai paslaptis. Paslaptis po paslapties... Taip ir stumiasi iš metų į metus begalės paslaptų. O jeigu tik pradėdi protauti, domėtis šiuolaikiniu mokslu, tai iš tų paslaptų visiškai nieko nelieka. Susidaro tokia padėtis: arba neprotauk, būk tamsuoliu, tamsinkitais, arba į viską numok ranka, galvok apie sotų gyvenimą, veidmainiuk. Ir viena, ir ant- ra man pasidarė neįprasta.

Stebėdamas žmonių gyvenimą, įsitikinau, kad didžiulę daugumą jų vadina save tikinčiais tik iš tradicijos, o praktiškai nesilaiko pagrindinių katalikų religijos reikalavimų, bei gyvenimo normų. Be to, ir patys religijos skleidėjai — kunigai praktiškai nesilaiko religijos nustatytų normų, tuo patvirtindami, kad religija tikrai yra negyvenimiška. Jos slepiamąją našta aš nuolat jaučiau dar būdamas seminarijoje. Nesuradęs religijoje tu idealų, dėl kurių būtų verta gyventi, aš nuolat klausdavau savęs:

— Dėl ko tu gyveni, ką tu gero gyvenime duodi kitiems, — šie klausimai man neleisdamo nurimti, apie tai galvojo ir daugelis kitų klierikų, kurie pagaliau ryžosi sugrįžti į tikrą gyvenimą.

Čia aš nesiruošiau jums pasakoti visų savo abejonių bei motyvų, dėl kurių nutariau nebegrįžti į seminariją, bet, svarbiausia, norėjau pasakyti, kokį didį džiaugsmą turi žmogus, kuris iš tamsos sugrįžta į šviesą, iš šunkelio — į tikrąjį kelią, kuris pagaliau išsinarplioja iš sąžinės, protą suvaržančių religinių pinklių. Mokslas jau seniai įrodė savo tiesas. Jo pasiekimai šiandien, kosmoso amžiuje, akivaizdūs. O religijai nepavyko ir niekada nepavyks įrodyti savo "tiesų".

Tad neapgaušime patys savęs ir neapgaušime kitų. Gyvenimas jau išstumia religiją už borto. Gyvenimas ne dievo, bet žmonių kuriamas, eina tiesia vaga į laimę. Ne angelai ir ne šventieji, bet komunistai

(Pabaiga ant 8 pusl.)

Specialistai Drabužių Dažytojai

Jos. Petrer & Geo. Marks

199 A CHEMIN CHAMBLY RD.
LONGUEUIL, QUE.

Montreale ir apylinkėse paimame ir pristatome į namus.
Darbą garantuojame savo 30 metų patyrimu.
Telefonas: OR. 4-7578

Staig

čia vien

saulyje.

motina.

motiną,

sius žr

kad jie

fems l

atrodė

ji su l

akims

stiprus

svarbi

nam ž

galėjo

ko net

mai i

kingai

liu...

kur ei

su kv

jam s

mės,

landė

An

ri, ku

Poka

vo m

švepl

ji ja

merg

baigė

venit

ji bu

dirbi

luma

baug

čia,

pass

reik

plat

sun

dau

toje

kar

tan

dra

mo

(

dži

būt

ka

tar

tar

Vi

Gr

jol

m

ak

de

m

či

la

di

tą

bi

—

ri

v

n

t

d

21, 1962

R. KASNAUSKAS

Šviesa ir Šešėliai

Apsakymas

(Tęsa)

Staiga Antanas pasijuto ir čia vienišas, vienas visame pasaulyje. Šit apie krosnį triušia motina. Kadais, žiūrėdamas į motiną, tėvą ir visus suaugusius žmones, Antanas tikėjo, kad jie viską gali ir viskas jiems lengva. O dabar motina atrodė mažutė, silpna, žiūrint į jį su keista pagarpa. Toms akims sūnus atrodė didelis, stiprus, užimtas nepaprastai svarbiais darbais. Ir kiekvienam žmogui, žiūrint iš šalies, galėjo atrodyti, kad jam nieko netrūksta, kad visi jo jausmai ir mintys sudėlioti tvarkingai, kad jis eina teisingu keliu... Tačiau jis pats nežinojo, kur eina. Tėvus praauogo, o ta, su kuria gyvena šeštą metai, jam svetima ir didžiausias laimės, ir didžiausio skausmo valandėlėmis.

Antanas vėl pažvelgė į seserį, kuri prabėgo per virtuvę. Pokario metais, kai jis išvažiavo mokytis, ji buvo dar maža, švepliuojanti mergytė. Dabar ji jau daili, gražiai naujusi mergina. Kaip ji išaugo, kaip baigė septynmetę, išėjo į gyvenimą, jis nepamatė. Pernai ji buvo Vilniuje jaunųjų žemdirbių pasitarime. Jos atkaklumas, savarankiškumas net baugino Antaną — gal būt, ir čia, tėvų namuose, jo minčių pasaulis ir sentimentai nebereikalingi... Į mokslą, žinias, platų pasaulį jis ėjo vienas, sunkiai. O jai dabar viskas daug lengviau. Dabar gi gydytojas kaimo ne naujiena. Dar kartą žvilgtelėjęs į seserį, Antanas išsigando tos sveikos, drąsios, ryžtingos naujojo kaimo jaunystės...

Grįžo tėvas. Nei labai nudžiugo, nei nustėbo, sakytum būtų paprasčiausias dalykas, kad sūnus atvažiavo. Kai Antanas parodė jam Aldutę, šis tarė:

— Tegu pagyvena pas mus. Vietos yra, nieko netrūkstame. Greitai obuolių atsiras... O Nijolė neatvažiavo?

— Laiko neturi.

— Aa, — nutęsė tėvas.

Motina atsisuko ir klausiamai pažūrėjo į Antaną. Šią akimirką jis suprato, kad tėvų daug kalbėta apie jo gyvenimą. Tėvas pernai pas jį svečiavosi. Tiesa, Antanas buvo labai užimtas ir neturėjo laiko daugiau pasišnekėti, bet tėvas tąda iš šalies daug ką pastebėjo.

— Šako, tėtis tinklą pirkai? — nukreipė kalbą Antanas.

— Pirkau. Ryt galėsi ežeriu ke mažvejojti.

Ir vėl jis paliko vienas. Tėvas išėjo į prieangį, kažkokio įnagio ieškoti, išsikviatė ir motiną padėti, nekantriai bambėdamas.

— Antaniuk, senoji Skroblienė mirė, — grįžusi prie krosnies, tarė motina.

— Mirė? Kada?

— Pavasarį...

Antanas pajuto, kad senutės mirtis jam nelabai skaudė, kad tik šiaip sau pasidomėjo. "O kas, jeigu šit mama mirė?" — nejuociomis pagalvojo jis. Juk kada nors mirs. Jis atvažiuos į laidotuves. Susirinks žmonės, stebės, kaip jis laikosi prie motinos karsto. Ar jis tada tikrai jos gailės, ar tikta stengsis parodyti, kad kaimynai kalbėtų: "Štai kaip Brazys mylėjo savo motiną". Vydamas šalin šią nemalonią mintį, jis pasipurtė.

Valgant vakarienę, tėvas atnešė butelį, užkimštą laikraščio kamščiu. Stikliukas po stikliuko ir Antanas, pasijutęs jaukliai, patogiau atsilosė. Praėjo vienuo, visa troba prisipildė šilumos, lyg nušvito, o galvoje, pralenkdamas vieną kitą, pynėsi mintys, norėjosi labai daug kalbėti.

— Šit matai, Antanai, žmogumi sugrižai į savo pastogę, — kalbėjo tėvas.

— Taigi, tėvuk. Aš dabar gyvenau kaip reikiant. Butą pats matai... štai mašina... Mano Nijolė — auksinis protas. Dažnai aš nebesusigaudau, bet ji — ten nueik, su tuo pašnekėk, tą padaryk. Be draugų toli nevažiuosi... Ar tai medžiagų, ar tai užsienių vaisių — kitas negaus, o man į namus pristato.

— Žinoma, — pritarė tėvas, — ten, Vilniuje, viskas vietoje... Mamą šit nusivežk, jai vis dieglis duria. Į ambulatoriją nedrįsta eiti.

— Oi, gerai, mama! Kodėl man neparasote? Man tik reikia paskambinti telefonu į vieną vietą — ir tamsta visai vasarai į Krymą.

— Eik sau, eik, — gynėsi motina, pagauta sūnaus gerumo. — Kur aš tiek toli važiuočiau!...

— Kam į Vilnių vežtis? — paklausė Anelė, kuri visą laiką kažką šnibzdėjosi su Aldute. — Kolūkis gali pasiūsti. Kokia čia naujiena? Antai brigadininkas Druktenis buvo Kryme.

Antanas apšvaigusia galva bandė prisiminti telefono numerį, kuriuo reiktų paskambinti, bet Anelės žodžiai jį prablaivē. Jis pažvelgė per stalą į gražų, valiną sesers profilį, į jos aiškias, truputį pašaipias, priekaištaujantis akis ir nutilo. Galvoje maišėsi mintys, ir iš tos maišaties iškilo pati baisiausia — laikraščio puslapis, didelė tamsi antraštė ir tokios ryškios raidės. Antanas apsižvalgė, tarsi atsidūręs nepažintamoje vietoje, tarp svetimų

žmonių.

"Jie, ko gero, skaitė laikraštį, — pagalvojo jis. — Kodėl gi jie tyli?..."

— Valgyk, Antanėli, valgyk, — ragino motina, peiliu vartydama lėkštėje mėsą.

Tėvas pylė į taureles degtinę.

Visi žiūrėjo į Antaną, laukdami jo žodžių. Bet jis tylėjo.

— Mama, aš labai esu pavargęs, — pagaliau tarė daktaras, — pataisyk man lovą... Rytoj pasikalbėsime...

Jis pirmasis pakilo nuo stalo. Motina nurinko indus. Tėvas atsiduso, užkimšo nebaigtą bonką ir išnešė padėti.

Besivartydamas lovoje, Antanas girdėjo, kaip tėvai dar ilgai pushalsiu tarp savęs kalbėjosi, bet nieko negalima buvo suprasti.

Jis apsiklojo antklode galvą.

"Gyriausi!... Aš dar tuo jiems gyriausi! Koks aš menkas žmogus! — lindo į galvą mintys. — Kas daryti? Kur išeiti?"

O namuose visur jau buvo taip baugiai tylu.

—

Rytą jis pakilo žvalus, linksmam nusiteikęs. Gal todėl, kad pramerkęs akis pirmiausia pro langą išvydo skaisčiai mėlyną, ramų ir gilų dangų, saulės apšviestus žalius vyšnios lapus, virpančius už stiklo. Rytas buvo labai aiškus, žemė apsunkusi nuo rasos; viskas aplinkui spindėjo, blizgėjo ir žadėjo giedrią dieną. Antanas sėmė vandenį šlapiu žvilgančiu kibiru. Smagiai tėsėjo lašai, krisdami atgal į šulinį, linksmam rypavo velenas.

Paskui, belaukdamas pusryčių, jis atsistojo kampe, traukė iš lentynelės senas knygas, užrašus, peržiūrėjęs juos. Čia buvo seni kalendoriai, mokykliniai vadovėliai, kažin kokias mediciniskas knygas apie užkrečiamas ligas, kurią jis buvo pirkęs paskutinėje klasėje, svaigodamas studijuoti mediciną; čia buvo ir sesers knygos —

Cvirkos raštai, "Ana Karenina", kelios plonos jaunų poetų eilėraščių knygelės, o pačioj apačioj gulėjo pigaus, prasto pokarinio leidimo Ostrovskio knygos, kurias jie su tokiu užsidegimu svarstydavo mokykloje, komjaunimo susirinkimuose. Didelės, kilnios, gyvenanti mokačios mintys buvo jo paties kadaise pabrauktos raudonu pieštuku.

"Taip, mokykloje mes buvome karšti ir naivūs, — svarstė daktaras, — bet kodėl gi mane ir dabar taip jaudina tos knygos? Ar todėl, kad primena jaunystę, ar todėl, kad jose surašyta šventa ir didi tiesa?... Taip, aš sutinku, — tęsė jis toliau, — aš sutinku, kad mes buvome tada naivūs, svaigodome apie didvyrius, sėdinčius ant kovos žirgo su apnuogintu karodu rankoje. Dabar mes jau suaugome (jis skaudžiai šyptelėjo), apsimame. Bet kaipgi tas didvyriškumas dabar turi atrodyti?... Tai, gal būt, tylus žmogaus valia. Reiktų su kuo

nors apie tai pakalbėti, pasiginčyti", — galvojo Antanas. Jis prisiminė skirstymą į darbą. Daugelį iš jų kurso išsiuntė į rajonus. Jo artimas draugas Vytautas Grigonis tada irgi ne pusės žodžio nepasakęs pasirašė skirstymo lapą. Pernai Antanas jį buvo sutikęs — išblukusiu lietalpiu, suvargęs, daug lėtesnis. Jis kažkur rajone tyliai ir atkakliai dirbė savo darbą, bet apie jį garsiai šneka. Antanas tada skubėjo su juo atsisveikinti, vaizduodamas darbuose paskendusį gydytoją.

Jis atsirinko kai kurias knygas — veisį į Vilnių, pasidėjęs savo lentynoje šalia storų blizgančių tomų. Dabar knygas gražiau išleidžia. Norėdamas jas suvynioti, Antanas dairėsi kokio nors popieriaus. Pamatė laikraščių krūvelę.

— Čia, rodo, nauji, — perspėjo jį motina. — Tėvas vakar parsinešė ir neskaitė. Jis šauks ant manęs, kad suplėšiau. Paieškok už veidrodžio senų.

Jis pakėlė naujus laikraščius ir krūptelėjo — čia buvo ir tas numeris. Vadinas, tėvas dar jo neskaitė. Jis baukščiai apsidairė ir įsikio laikraštį į kišenę. Buvo šovusi į galvą mintis išnešti, paslėpti bei suplėšyti kuo greičiau. Tačiau motina jau dėjo ant stalo pusryčius. Po pusryčių jis pasiėmė Aldutę ir skubiai susiruošė į laukus.

— Antanai, ilgai neužtruk, pasakė išeinančiam tėvas. — Vakare eisime pažvejoti.

Bėgo Antanas nuo tėvų, nuo žmonių, ieškojo nusiramimo ir vienumos.

Laukuose jie prabuvo kone iki pat vakaro. Vidurdienį nuo karščio raitėsi žolė, visa, kas gyva, ieškojo pavėsio. Nei vėjelio, nei garso. Tik tolumose pleveno įkaitęs oras, grojo žiogai, bet nuo tos vienodos jų muzikos tylą dar stipresnė atrodė.

Be reikalo Antanas ieškojo vienumos. Dabar jis suprato, kad jam reikėjo žmonių, šilto, padrasinančio žodžio. Jau žymiai anksčiau reikėjo...

Vakare atėjo keletas kaimynų, ir visi patraukė žvejoti. Žiūrėdamas į vyrų veidus, Antanas stengėsi atspėti, ar jie jau ką nors žino. Ne, matyt, dar nežino.

Vyrai traukė tinklą, o jis ėjo krantu. Ežeriuo krantai liulėjo, kojos klimpo giliai į samanas, pilnas šilto vandens. Samanos, niūriai murmėdamos, įėjulpdavo koją, o po to nenoriai ją paleisdavo. Atrodė, kad apačioje yra gili tamsi bendugnė, galinti praryti žmogų. Antanas palpėjo į skardį. Iš čia buvo matyti visos ežeros, o už jo — sodybos.

Iš už girių kilo raudonas mėnulis. Kai jis atsiskyrė nuo smailių kaip piūklo dantys eglino viršūnių, ežere suspindo dar vienas mėnulis — pailgas, keistai iškraipytas vandens virpėjimo. Pasaulis buvo tamsus, nutilęs, lyg kažin ko lauktų.

Antanas apsidairė. Ši vietovė jam pasirodė nepažįstama, ir nejauku pasidarė.

— Draugai! Alio! Kur jūs? — pašaukė jis.

— Čia, mes! — atsiliepė balsai įlankėlyje už krūmų, sugirgždėjo irklai.

Antaną nudžiugino pajausimas žmonių artumas.

Mėnulis vis kilo aukštyn. Ir lyg tamsų šydą kas būtų nutraukęs nuo pasaulio — sidabru sublizgo rasoti laukai, su tvisko ežeras, pabalo plonos kaip tabako dėmelis rūko gijos, pakibusios slėniuose. Žalvas dangus su vylingai mirksinčiomis žvaigždėmis, artimi, pažįstami ir mieli laukai, sodybos — visa taip džiugino Antaną. Kaip gera, kad yra laukai, pirkios, žmonės ir tokia naktis! Sirdyje jis pajuto norą padaryti ką nors gera žmonėms, — nudžiuginti pasaulį — tuoj pat, šioje sidabrinėje mėnesienoje.

Jis dabar norėjo vienu mostu sudaužyti, sulaužyti senąjį gyvenimą, viską vėl pradėti iš naujo. Jis ateis į lignoninę tyra sąžinę ir su džiaugsmu užsilvilks baltutėlį naują chalata.

Jis gyvens, jausdamas didelį pasitenkinimą savo sąžiningai atliekamam darbu, nors ir sunkiu, ir džiaugsis geru, tyru džiaugsmu. Prieš akis iškilo Nijolės paveikslas. Jis matė jos aikštingą eisena, pasipūtimo ir paniekos išraišką jos veide. Bet matė ir gražias, mėlynas jos akis, auksinius plaukus, girdėjo skambų balsą...

Ir šią akimirką Antanas už viską labiau bijojo pagalvoti, kad jo meilė irgi yra klaida. Jei taip, tai kaip toliau gyventi?

"Bet aš daužysiu!... Aš kitai negaliu!" — pajuto jis. Krūtinė užliejo karšta pykčio banga sau ir visiems tiems, kurie sugadino jo gyvenimą.

Emergingu žingsniu jis nusileido apačion. Įlipo į valtį ir, kupinas užplūdusios jėgos, ėmė irkluoti. Vyrai šaukė, kad jis ne ten plaukia, kad supainiojo virves, bet Antanas nesiklausė, tik tiško iš po irklų vanduo į visas šalis. Eidamas namo, daug šnekėjo, juokavo. Jam atrodė, kad ir vyrams labai gera, smagu su juo.

O naktį negalėjo užmigti. Atsikėlęs ilgai vaikščiojo po kiemą. Laukai miegojo, apsiptę rasa ryg šaltų prakaitu, dvelkė vėsuma, kuri lytėjo veidą ir sunkėsi į plaukus. Ausyse spengė tylą. Drumsdamas idilišką nakties ramybę, kažkur už girių sužvango traukinys. Šis garsas vis stiprėjo ir stiprėjo, atrodė, kad ne vienas, o keli traukiniai ateina iš įvairių pusių. Suūkė, ir jo balsas atkartojosi vienas miškas, paskui kitas, trečias, tolydžio vis silpniau ir silpniau, kol visai išnyko. Tai buvo tarytum didelio, veržlaus gyvenimo atbalsis.

Rytą jis atsikėlė anksti, skubiai pavalgė ir sėdo į mašiną. Jis skubėjo.

Tėvas jį dar palydėjo iki ke... (Pabaiga ant 8 pusl.)

Pranešimai

Hamilton, Ont.

Pranešimas

Šeštadienį, rugsėjo 29 d., Ukrainų Labour Temple salėje, 746 Barton St. E., yra ruošiamas banketas ir šokiai sutikimui sugrįžtančių į Hamiltoną žymių Kanados darbininkų vadų Harry ir Iva Hunter'ių. Svarbiausias pokylio kalbėtojas bus Bruce Magnuson, vienas iš KKP vadų.

Pradžią 7 val. vak. punktučiai. Bilietas \$1.00.

Visus maloniai prašome dalyvauti.

Komitetas

Toronto, Ont.

K.L.L.D. Susirinkimas

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Toronto kuopos narių mėnesinis susirinkimas įvyks trečiadienį, rugsėjo 26 d.,

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių paeina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Prietaiko akinius.

470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

Akių ir Akinių Specialistas

G. S. MERRITT

Optometristas — Optikas
Skaitymui akiniai \$15.00 ir daugiau
Bifocals — \$19.00 ir daugiau
(Išskaitant akių egzaminavimą)

Valandos: 9-12 ir 1-6. Treč. po pietų uždaryta
Antradienį, Ketvirt. ir Penkt. vakarais pagal susitarimą

1149 Dundas St. W. Toronto, Ont.
Tel. LE. 5-6400

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133
17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

PARDUODAME

ŠVIEŽIĄ MEDŲ

T. R. MacNaughton, Meadowvale, Ont.
(Westoniečio K. Doveikos žentas)
Torontiečių patogumui, mūsų bičių medaus galima gauti
Lietuvių salėje, 160 Claremont St.

7.30 val. vak., Lietuvių salėje,
160 Claremont St.

Visus kuopos narius prašome dalyvauti susirinkime, o kurie dar negavę nariams priklausančias knygas už 1961 ir 1962 metus knygas, tai galėsite jas gauti šiame susirinkime.

Kuopos Valdyba

Torontiečių Kronika

Vestuvės, vestuvės...

Jau buvo rašyta, kad buvo suruošta priešvedybinė partija draugų Jurczakų dukrelei, kurios vestuvės įvyks spalio 6, o ne 16, kaip kad buvo aprašyme.

Draugų Jančių duktės Dianos su Čarliu Starnesu įvyks spalio 13 dieną.

Taipgi torontiečiams gerai pažįstamų Strolių, gyvenančių apie Courtlandą, duktės Betty Ann vestuvės su Ronaldu Bartonu Bullu įvyks spalio 6 dieną Tillsonburge.

Visiems reporteris linki linksmų vestuvių.

Rep.

Atsakymas į Korespondenciją

TORONTO. — Savo korespondencijoje A. X. kaltino, būk organizacijos vadovai neatlieka savo pareigų ligonių lankymo klausimu. Čia noriu paaiškinti, kad taip nėra.

Apie draugą Dargužį man pranešė draugas J. Indriūnas. Jis kartu pasižadėjo ir lankyti jį. Prie to buvo paskirti jį lan-

kyti draugijos lankytojai, kurie jį lankė po keletą kartų. Paskutinį kartą nuėjė nerado, buvo išvežtas, bet jie nežinojo.

Pagal konstituciją, ligoniams, kurie išėmę pašalpą, nėra privalumo skirti lankytojus, jeigu jie serga toliau. Ligonius joki lapai taip pat nesuunčiami, tad ir lankytojai nebūna žinomi, niekas negali patikrinti, ar lankomas ligonis.

Pradžioje šių metų susirinkimo buvo nutarta, kad dėl draugiškumo būtų siunčiami lankytojai. Tas yra ir daroma, bet kadangi jie niekur nepasirašo, tai ir rekordų nėra.

Korespondentas keldamas tokius dalykus daro gerai, bet būtų geriau, kad būtų rašoma žinant tikrus faktus, gerai žinant kuopos tarimus. Neatėjus vieną kitą sykį ant susirinkimo rašytojas negali žinoti visko, kas draugijoje dedasi.

Aš nenoriu teigti, kad pas mus ligonių lankymas vyksta 100 procentu, bet tai kaltė tų narių, kurie paskirti neatlanko.

T. Rimdžius
1 Kuop. sekret.

Mirė J. Andreliūnas

SPRINGWELL, Man. — Rugsėjo 6 d. čia mirė pažangus lietuvis fermerys J. Andreliūnas.

J. Andreliūnas atvyko į Kanadą 1928 m. Nekurį laiką gyveno Toronte, kur kaip muzikos mėgėjas dalyvavo lietuvių kultūrinėje veikloje. Vėliau persikėlė gyventi į Manitobos provinciją. Dirbo pas fermerius ir gerai susipažinęs su tos srities darbu, 1944 metais apsigėdęs su kanadiete užsipirko 320 akrų žemės, kur iki mirties fermeriavo.

Paliko jo liūdinčią žmoną ir du sūnus, 16 ir 15 metų amžiaus.

J. Andreliūnas prenumeravo skaitė ir visuomet sulg išgalės rėmė Liaudies Balsą ir kitą pažangią spaudą.

Korespondentas

SVIESA IR ŠEŠELIAI

(Atkelta nuo 7 pusl.)

liuko. Antaną degino mintis, kad, nepasakydamas tiesos, jis kažkuo apgaudinėjo tėvus per tas kelias dienas.

— Tėtė, — padavė jis atsiveikindamas laikraštį, — čia apie mane parašyta.

Tėvas dar norėjo kažko jį paklausti, bet Aitanas numojo ranka, užtrenkė dureles ir nuvažiavo.

Kelias priekyje buvo ilgas, kalvotas, su posūkiiais.

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras
Suite 403 455 Spadina
Ofiso tel.: WA. 2-6111
Res. — CL. 1-0651
Toronto

Reikia Gyventi, Dirbti, O Ne Bėgti Nuo Gyvenimo

(Atkelta nuo 7 pusl.)

raižo dangaus žvaigždžių kelius. Aš eisiu su tais, kurie savo rankomis daro stebuklingus kosminius laivus, savo rankomis kuria laimę žemėje, kurie dirba, gyvena dėl vieno kilnaus tikslo — žmonijos gerovės. Aš sugrįžtu pas tuos, kurie vadovaujasi kilniaisiais principais:

žmogus žmogui — draugas, bičiulis, brolis, viskas žmogui, dėl žmogaus, bet ne dėl išgalvoto dievo.

J. Volungevičius

Buvęs Kauno kunigų seminarijos auklėtinis.

LIDGALE, Anglija. — Vietos klebonas ketina uždaryti bažnyčią, nes sekmadienį tik du parapijonai teatėjo klausyti mišių.

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko.

Suteikia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti.

Ukrainska Knyha centras ir skyriai randasi:

TORONTE: — 962 Bloor St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 95 St.

VANKUVERYJE: — 2643 E. Hastings St.

Toronto įstaigoje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto įstaiga atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta. Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglų kalba.

Centrinė raštinė

Ukrainska Knyha

962 BLOOR ST. W. — TORONTO 4, ONT.

Telefonas: LE. 4-7551

Laikrodininkas

F. Bochulis

71 Beaty Ave. — Toronto — Tel. LE. 3-5116

Taisau visokių rūšių laikrodžius ir žiedus.
Pageidaujantiems paimu ir pristatau į namus

Darbas Garantuotas

Taipgi per mane galite nusipirkti pigiau laikrodžius, šliūbinius žiedus ir kt.

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina
148 WESTMINSTER AVE. Toronto
Tel. LE. 2-5191